

AB

136170

als OT ^{el}
w₃
Auszubildende

CARMEN
ELEGIACVM AD
PRVDENTISSIMVM
OMNIVMQVE VIRTVTVM LAV-

*de præstantem: Heruordianæ ciuitatis Sen-
natum, de instauranda schola,
scriptum*

ab

ALBERTO LENICAE,
ro Heruordiano.

AD LECTOREM.

Non rigida sed mente pia uerumq; probante,

Accipe primitias Lector amice meas.

Non opus, at potius nostra est spectanda uoluntas,

Qua cupimus studijs consuluisse sacris.

VVITEBERGAE
excudebant Hæredes
Petri Seitzij.

1554.

In Momum.

Quid dentes acuis rapidos stolidissime Mome?
Materia est certe morsibus apta tuis.
Mille modis carpas carmen licet improbe nostrum,
Vsq; tamen laudes, quas decet, illud habet.
Non es contentus iuuenum lacerare labores,
Sed iacis in studium spicula multa senum.
Zoile crede mihi Stygijs prognate colubris,
Ingenij satis est uis mihi nota tui.
Scilicet egregios didicisti fundere uersus,
Diues es eloquio, diues es ingenio.
I bibe, quid cessas, Erebeæ pocula lethes,
Helleborum uates ingeniose bibe.
Non tibi, iucundis sed amicis scripsimus ista,
Sit tibi cura tui, sit mihi cura mei.
Deniq; si docto placuit labor iste Philippo,
Iudicium sperno liuide Mome tuum.
Ergo parue liber patriam foeliciter urbem,
Tange, tuam flectat Christus Apollo ratem.
Inuidiæ spernas ducente Melanthonè morsus,
Ille tibi uindex, ille patronus erit,

INTEGERRIMIS AC
PRVDENTISSIMIS VI
ris, Consulibus ac Reipublicæ Her
fordianæ Senatoribus uigilantiss
mis, Dominis suis clemen
tissimis.

Gratiam ac pacem a Domino no
stro Iesu Christo.

PVlchre' profecto de Vlyffe, per
decennium, post captam Troiam,
errante dicitur:

*Non parua est Ithaci sapientia, sed tamen optat
Fumum de patrio posse uidere foco.*

Sic ego quoq; de me (absit inuidia
dictis) hoc omnium turbulentissimo
tempore dicam:

*Sim licet imprudens iuuenis, tamen opto precorq;
In patria doctam posse uidere scholam.*

In tota enim nostra uita, quam pe
regrinationem pulcherrime Iacob, &
Plato ὄνκ ἀληθῶς βίον, ἀλλὰ συμφορα
scitissime nominat, nullum maius ora
namentum aut decus est, quam cum

A 2 scholæ,

ſcholæ, in quibus iuuentus de Deo,
alijsq; artibus in communi ſocietate
utilibus, eruditur atq; docetur, bene
inſtitutæ, ac doctis fidelibusq; præce-
ptoribus ornatae ſunt, quas cum inter-
cidere ac negligi uidebimus, certiffi-
me iudicandum, totam iſtam Rem
publicam turpiſſimam ruinaſe minari.
Scholis enim extinctis, quæ nutrices
Eccleſiarum ſunt, totum Euangelij mi-
niſterium, quod Deo doctisq; uiris
nititur, languet, ac plane ab ingra-
tis iſtis Cyclopibus auferetur, qui, ut
Gryllus apud Homerum in furore
iſto ueteri, ac Barbarica caligine poti-
us hæreſe, quam ad ſaniorē mentē
conuerſi expetunt.

Hac autem ratione timendum eſt,
ne Deus a gentibus quas per meram
gratiam, ad Euangelium uocauit, agni-
tionem ſui auferat, & rursus in den-
ſiſſimas tenebras, in quibus totæ quon-
dam hæſerunt, abijciantur. Inquit. n.
Chriſtus ipſe Matth. 8. Venient ex
Oriente & Occidente, & ſedebunt cū
Iacob, Iſaac in regno cœlorum, filij au-
tem

tem regni in tenebras, quæ foris sunt,
abijcientur, quoniã (ut Paulus inquit)
Dilectionem ueritatis non habuerunt,
quare non immerito datur ihs, qui tan-
tæ utilitatis fructus agnoscunt, Sic ac-
cidit tempore Ionæ Prophetæ, qui sub
imperio Ieroboam populo Israëlitico
gratiam & pœnitentiam prædicaue-
rat, Israël autē ab Idolatria sua, ad ue-
rum cultum & uerbum Dei retrahi
non uoluit, donec dereliquit omnes
Dominus, ut seiplos conficerent, &
capti in Assiriam abducerentur. Quia
uero & nos ingrati sumus, & perfricta
fronte, gratiam Euangelij, quæ nobis
illuxit, contemnimus, nostræq; stulti-
ciæ apertissima inditia, uestitu, gestu,
uerbis, alijsq; innumeris petulantia
generibus edimus, timendum est, ne
luce diuinitus reuelata, priuemur, ac
genti agnoscenti fructus eius done-
tur. De his tantis rebus cogitantes,
uiri prudentissimi maiorem scholarum
curam, habeamus, & iuuentutem no-
stram ad agnitionem Dei, aliarumq;
bonarum artium cognitionem duca-
mus assuefaciamusq;.

Chris

Christus caput Ecclesiae, inquit:
Sinite pueros ad me uenire, sed, quomodo, pueri ad Deum, sine fidei magistrorum institutione, uenient, a quibus in primis Ecclesiasticae doctrinae articulis instituantur, ut se in posterum prauis doctrinarum corruptelis et fanaticorum hominum furoribus opponere fortiter audeant? Quid magis in hac effœta & delira Ecclesiae senecta, necessarium est, quam ut aliqui docti ac bene instituti, in doctrina de essentia ac uoluntate Dei, furoribus Anabaptistarum, deliramentis Papistarum, blasphemis Mahometistarum, figmentis Osiandricorum, fortiter ac indeliberanter repugnent?

Quanta opinionum confusio in tota Vuestphalia, imo uniuersa Germania ex Enthusiasmo Anabaptistarum Monasteriensium orta fuisset, ni Deus singulari modo bonos ac pios aliquos Principes ac Doctores exuscitasset, qui doctrinam eorum ut falsam & alienam a fundamento reiecissent,
euer-

euertissentq; ? Quo tempore ante annos 20. Cattorum Princeps ingenio excellens dixit : Nunc se magis intelligere, quantum opus sit literis & eruditione, ad seruandos certos libros & natiuam sententiam, Quia si non regeretur Ecclesia certis libris, & natua enarratione, fanaticos & audaces homines quotidie noua portenta excogitatueros esse, & gloriatueros, se afflatu diuino seu enthusiasmo regi.

Pulchre quidem Paulus inquit : Quomodo audient sine prædicante ? quo dicto quid Paulus aliud uult, quam ut ministerium Euangelij nobis commendet, & Deum per hoc efficacem in pñs esse ostendat ? Si ergo ministerium Euangelij necessarium est, quare non maiore reuerentia ac diligentia scholas, in quibus iuuentus de Deo tribus linguis, alijsq; honestis artibus instituatur, amplectimur ? Magisque reueremur Euangelij ministros ? ac scholarum doctores, quo ordine.

A 4

proh -

proh dolor, in hac communi uita nihil
contemptius abiectiusq; esse uidemus,
Sed cum necessaria sit, scriptæ doctri-
næ cognitio, certum habeamus, labo-
res docentium & discipulorum Deo pla-
cere ac gratos esse, & eum clementer
hunc artium cœtum defensurum, ac
certas quasdam politias, quæ earum
hospitia sint, daturum.

Ego uero amore carissimæ meæ
patriæ (quam Deus diu tranquillam
ac hospitium Ecclesiæ, seruet) addu-
ctus, uos Reipublicæ antistites adhor-
tor, ac per amorem, quem cum Deo,
tum patriæ debetis, obtestor, ut Eu-
angelij ministros, una cum scholis, Ec-
clesiarum custodibus, maiori cura fo-
ueatis, ac uestram scholam aptissimo
loco sitam, instauretis, ac iam nutan-
tem, fulciatis. Qua uero ratione hoc
fieri uelim, & uobis ingratum, & mihi
odiosum est, in medium, adducere.

Non putabitis certe uicium ἱεροσολι-
ταιας, infimum esse Ecclesiam scholis,
thesauro

thesauro præstantissimo, spoliare, quod
ubi fieri uidebimus, non dubium est,
quin tota sacrosancta Biblia, in quibus
doctrina de essentia & uoluntate Dei,
patefacta est, pereant ac prorsus in-
tercidant. Christe Iesu, fili Dei uiui,
quantæ tunc tenebræ, ac caligines ori-
entur? quot animæ tantis donis, per
magistratum priuatæ tempore iustissi-
mi diei Domini lugebunt ac lamenta-
buntur, quod uerum Deum non ag-
noscere & recte inuocare potuerunt?
Væ uobis Regibus. Væ principibus,
Væ uobis qui ad clauum Reipublicæ
sedetis, qui scholas doctrinarumq; stu-
diosos non nutritis, qui Euangelij do-
ctrinam, ex arcano sinu æterni patris,
supra & extra conspectum humanæ
rationis prolatam, non conseruatis, quã
filius Dei æterni patris λόγος, καὶ ἐτα
κὼν, pro nobis speciosissimo suo
sanguine obsignauit, qui linguarum
cognitionem, quas idem Iesus Chris-
tus pro nobis uictima in cruce pen-
dens initiauit, non respicitis ac propa-
gatis? Vos quæso uiri prudentissimi,

A 5 eru

erudimini & osculamini Filium, ne
quando irascatur Dominus, & perea-
tis de uia iusta.

Memores Prophetæ dicti estote:
Reges erunt nutritores tui, Reginae
nutrices tuæ, & scholas Euangelijque
ministros, quorum pedes speciosi ap-
pellantur, pro uirili uestra parte nutri-
te, eorumque curam, ut Dei uicarij sus-
cipite, Sic Respublica uestra foelix e-
rit, sic Dominus ciuitatis uestrae uigi-
lantissimus erit custos, sic uidebitis bo-
na Ierusalem, & pacem super Israel.
Sed opes quibus scholæ moderatores
alantur commode, deesse conquerimi-
ni. Quid? unde altissima mœnia, pro-
fundissimas fossas, & alia quæ ad no-
minis maiestatem pertinent, extruitis?
Num his omnibus magis opus, quam
templo Domini uiuentis, habebitis?
Primo quærite regnum Dei, sic cæte-
ra adijcientur uobis, & Quicumque de-
derit aquam minimo ex meis, merce-
dem suam non perdet.

His similibusque rationibus admoni-
ti, Con-

ti, Consules prudentissimi, & Senatores integerrimi, muneris uestri, ad quod, à Deo ordinati, & unde dñi uocati estis, memores estote, & tum scholæ tum Ecclesiæ optimorum & Reipublicæ amantissimorum ciuium officium & studium præstate. Semper etiam hanc pulcherrimam picturam boni Magistratus in cōspectu habete, quod laudatissimum Regem Neapolitanum Alfonso ferunt, more principum, suo quodam symbolo delectatum fuisse, ac passim pinxisse Pelecanum fodientem rostro pectus, & elicentem sanguinem ad pullos pascendos, & huic picturæ Epigramma addidisse, pro Lege & pro grege, quo procul dubio Rex ille sapientissimus significauit, bonum gubernatorem uero ac paterno animo suos debere complecti, debet enim illi beata ciuium uita proposita esse, ut opibus firma, copiis locuples, gloria ampla, & uirtute honesta esse possit. Quod si & uobis proposueritis, in omnibus rebus præsentissimum Dei auxilium experiemini.

Cara

Carmen uero meum , quod de in-
stauranda schola ad uos dominos me-
os clementissimos scripsi, eo, quo decet
animo suscipite , quod , ubi fieri uide-
bo, in posterum ardentissimas mihi fa-
ces ad maiora tentanda, subiicietis.

Te inuoco fili , Dei uiui , crucifixe
ac resuscitate pro nobis , qui sedes ad
dextram Patris , ut des dona homini-
bus, rege, iuua ac gubernas nos Spiritu
sancto tuo , accende cor & animum
nostrum, ut te uere agnoscamus & in-
uocemus, reple leticia & gaudio corda
nostra, ut affatim quod satis est habentes,
abundemus in omne opus bonum,
collige tibi inter nos æternam Ecclesi-
am, à qua in omni æternitate, agnos-
caris , inuoceris & celebreris , da ali-
quas politias , quæ sint hospitia Eccle-
siæ & scholarum, conserua patriam no-
stram ab omni hostili incurso, tranquil-
lam, ut te glorificet, ac doctrinam tuam
ad posteritatem propaget, Amen. Vini-
tebergæ die 29. Octob.

V. D. obsequenssimus

Albertus Lenicærus
Herfordianus.

CARMEN ELEGIA.

CVM ADPRVDENTISSIMVM OM-
niumq; uirtutum laude præstantem:
Heruordianæ ciuitatis Senas
tum de instauranda schola,
scriptum.

*CVM Musas uideam, quas olim nostra colebat
Patria, cum tectis mox perijsse suis.
Me natalis amor terræ, nec ficta cupido,
Carmine uos tenui pauca monere, iubet.
Hæc etenim lachrymas, niueos turbata capillos
Nostra nimis misero fudit ad ora, sono.
Cumq; meis inhians studijs spaciarer ad undas
Nuper arenosas Herbifer Albi tuas.
Protinus occurrit patriæ mihi dulcis imago,
Squalida tota pedes, squalida tota caput.
Pectora plangebat fœdatis mœsta lacertis,
Præ fletu potuit uerba nec ulla loqui.
Donec forte meis iterum releuata, loquelis,
Quin loqueris, dixi, pectore quicquid habes?
Quid titubas? moderare graues cum fletibus iras,
Non formæ gemitus conuenit iste tuæ,
Hei mihi, non leuis est lachrymarū causa tuarum,
Quodq; malum portas spe mihi maius erit.
Illa suos moderans gemitus, lacrymasq; remittens
Reddebat dictis talia dicta meis.*

Fili,

Fili chare, mihi, mea spes, mea sola uoluptas,
Quem pauis mammis uberibusq; meis.
Cuiq; Medusæas primum monstrauius undas,
Quæ sunt Ambrosiæ pocula sola Iouis.
Qui modo Leucoream missus studiosus in urbem,
Egregios cupido suspicis ore, uiros.
Et sequeris sacras ductore Melanthonæ musas,
Qui fama est saxis altior Oeta tuis.
Quiq; est à terris hinc usq; ad sydera notus,
Inter & Eoas Occiduasq; plagas.
Accipe luctisonam quam fundo, nate, querelam,
Maxima longinquæ tu mihi causa uicæ.
Non huc uela dedi, quo Saxona rura uiderem,
Oppida, sunt terræ fertiliora meæ.
Nec ueni tanquam spectatrix Albidos undæ,
Aut si quas alias possidet Albi opes.
Causa uicæ grauior nostræ est, heu fletus ab ore,
Et lacrymæ, quoties hæc reminiscor, eunt.
Collacrymant tristes Musæ, suspirat Apollo,
Indignata caput casta Minerva mouet.
Sed mandata iubes mentis me exponere nostræ,
Ut sis aduentus certior, ipse, mei.
Hei mihi quæ dura multorum mole malorum
Opprimor, ora petit mœsta ruina, mea.
Tu mea, ni fallor, nutantia tempora cernis,
Tuq; uides domui damna futura meæ.
Ecce grauem casum Respub; nostra minatur,
Maxima Vuestphalico quæ prius orbe fuit.

Roma

Roma uelut Latijs sua prætulit urbibus ora,
Conspicuum domiti cum caput orbis erat;
Sic se Vuestphalicis Hersfordia prætulit una
Urbibus, et merito his anteferenda fuit,
Anteferenda fuit multis, dum sacra fouebat
Musica, pegaseas dum coluitq; Deas.
Dum posuit sacris altaria plena camœnis,
Doctorumq; fuit dum studiosa uirum.
Quam potuit fœlix quam terq; quaterq; beata,
Quamq; aliqua nulli parte secunda canis?
Tunc mea fulgebant aurato mœnia cultu,
Atq; mihi incolumis tunc domus omnis erat.
Et mea cingebant uictrices tempora palmae,
Pacis amans nostrum textit oliua caput.
Nullus erat belli rumor, metus absuit omnis,
Multa ferens cunctis perniciofa locis.
Sed furia diro uincta cum Marte iacebant,
Ciuibus alma meis paxq; quiesq; fuit.
Tunc ego secura foui mea uiscera, natos
Pace, scholis fuerant tuta Theatra pijs.
Scandebant teneri Musarum prata puelli,
Hæc placuit summo cura laborq; Deo.
Thuricremæ stabant decoratæ floribus aræ,
Purus erat ueri cultus honorq; Dei.
Hei mihi, cum ueteris retracto gaudia uite,
En patet in lacrymas, area lata, meas.
Et dolco quod sic Phœbeia castra peribunt,
Quæ fuerant omni digna manere die.

Ergo

Ergo semper amans nostræ Lenicare salutis,
Imprimis patriæ sit tibi cura tuæ.
Nunc age, nec cesses, patriæ succurre dolenti
Et me quamprimum qua potes arte iuua,
Arripe cum calamis tua musica plectra sonoris,
Non tua, producet carmen inane, Chelys.
Hoc te per patriæ leges, & iura rogamus,
Expetit hoc nostri quo retineris amor.
Gloria magna fuit, clari uirtutis Vlyssis,
Errantis uasto per duo lustra mari.
Ille tamen patrios per marmora lata penates,
Quærit, & amplexus Penelopæa, tuos.
Asserit hos certe pugnaci & uindice dextra,
Hæc fuit Heroo gloria digna uiro.
Ergo perpetuis celebratur laudibus, illi
Mæonij hoc uatis Graia Camœna dedit.
Quam studiosus erat patriæ Telamonius Ajax?
Quam natalis amans Martius Hector erat?
An te præteream nunc facundissime Tullie
Quem dictum patriæ nouimus esse patrem?
Quantum fortis eques facinus tentauit in urbe
Curtius, ut semper patriæ salua foret?
Hanc equidem uere est generosæ mentis amare,
Hanc uestro semper Marte iuuare decet.
Ergo me tristi quantum datur eripe damno,
Quæq; uenire uides pelle pericla procul.
Tu mihi nutanti succurre, leuaq; ruentem,
Conualecant longa, ne mala nostra, mora,

Me

Me grauis infani Martis circumsonat horror,
Armaq; crudelis dira minatur eques.
Audet enim de me tumidis ita dicere uerbis,
Herfortum nostra mox capiere manu.
Scilicet in placida tua lumina pace quierunt,
Nec graue ballistæ moenia uertit onus,
Hæc tibi perpetuo duxisti, tuta futura
Tempore, falleris, mens tua leua fuit,
Spes mea clamasti, Deus est, mea tuta manebunt
Moenia, bella Deus pro quibus ipse geret,
Ille manu Clypeum forti reget, arma capeffet,
Atq; ego sub scuto tuta iacebo suo.
Mille, licet, mittant, in me sua spicula Caci,
Me tamen his nunquam deperijisse uolet.
Hæc iactabundis quoties Herfordia buccis
Dixisti, foelix sis quasi sola, Deo.
Attamen arma breui, fauceat Mars, nostra uidebis,
Et tua bellifonus moenia cinget eques.
Tunc cum Gymnasio, sacras, uastabimus, ædes,
Querendus nobis est Deus iste tuus.
Tunc medijs uictor muris tibi quisq; loquatur,
Nunc Deus ille, tuæ cura salutis, ubi est?
Vis ubi nunc animi generosa? ubi scuta Deorum?
Cur te sic tristis deprimit anxietas?
Sic ferus insultans loquitur mihi miles & hostis,
Atq; audita dolent, auribus ista, meis.
Non tamen abijcio, constantem pectore mentem,
Me tua grane Dei dextera magna teget.

B

Perfero

Me

Perfero cuncta libens, domino confisa Tonanti,
Vnde salus ueniet praesidiumq; mihi.
Tu Deus es nostrae rupes & petra salutis,
Es pater, oblitus nec potes esse mei,
Tu tua caelesti seruabis templa fauore,
Tranquillum reddes, hospitiumq; scholae.
Quam tamen o nostrae fautor Lenicere salutis,
Iam, iam tacturam tartara nigra, putes,
Ingenue fatear, uerumq; fatebor, honeste,
Non est cui curae debuit esse schola.
Sordida tota iacet, dolet herbifer, ecce, Vagernus
Cumq; pijs Pallas ciuibus alma dolet.
Quisq; suis inhiant, & commoda publica spernunt,
O nimium proprii, nescia turba, boni,
Ergo Magistratum moneant tua carmina, nostrum,
Respiciat cura quo meliore scholam.
Ne mea perpetuis disrumpam fletibus ora,
Viuere sed placida, pace quieta queam.
Te moueant igitur, nostri Lenicere dolores,
Quaeq; mouent superos te moueantq; preces.
Haec ubi dixisset, uacuas uanescit in auras,
Flectit ubi celeres, iuncifer Albis aquas.
Me patriae fateor, pia delectabat imago,
Sed queruli nimium displicuere soni.
Quid facerem timido dubitavi pectore primum,
In dubio nobis mens animusq; fuit.
Omnia uos equidem, melius me scire loquebar,
O noti summa religione uiri.

Ergo

Ergo quid in sylvas lignum, quid in æquora portens
Flumina, cur frustra ludat Apollo mihi?
Hic mihi magnanimi cerebro Iouis edita Pallas,
Pegaseæ dominam quam uenerantur aquæ,
Scribe nisi, Aonijs profunt tua carmina Musis
Quilibet hæc æqua mente probabit, ait.
Collapsam calamo, pietas iuuat ista tonantem,
Te decet in primis restituïsse scholam.
Carmine perlecto doctus gaudebit Homerus,
Letus & ante alios ipse Sybæus erit.
Ista Vogelmannus caro cum patre probabit,
Scripta tuo, præco fortis uterq; Dei.
Applaudesq; tuo forsân Scurmanne fauore,
Salufici tradens dogmata uera Dei.
Hic ego deposito, qui pinxerat ora pudore,
Cum nostra tetigi dissona fila chely.
Ergo dum tua sacra cano castissima Pallas,
Incepti quæso flecte laboris, iter.
Tu rege consilijs actus dea maxima, nostros,
Namq; opus hoc laudi seruiet omne tuæ.
Sit tenuis mea Musa, licet, nec carmine diues,
Te pulsare tamen plectrâ iubente studet.
Sit uoluisse satis, saltemq; probanda uoluntas,
Thuricremis quamuis det sacra nulla focis.
Non semper tauros & magnos, respicit, hircos
Iuppiter, interdum thura cremata, iuuant.
Ipsa licet Baucis paruis habitaret hipecis,
Te tamen hospitio Iuppiter alte, capit.

B 2 Sic

Sic, licet, à riuo procedat paupere nostrum
Carmen, & hoc nullæ conspiciantur opes:
Hoc tamen ut gratum semper mea Pallas habebis,
Lectoriq; dabis, quo placuisse queat.
Semper in hoc Christus cœlestis imago parentis,
Clementer doctas colligit, orbe, scholas.
Et celebrans aliquis uerè sua numina coetus,
Sit spretus quamuis exiguusq; fuit.
Hunc inter mundi multos tristesq; tumultus,
Præsenti semper seruat alitq; manu,
Ordine si numeres totius prælia mundi,
Congressus regum dissidiumq; ducum,
Vera tamen uiguit sua Christo Ecclesia, coetus
Liber ab immiti hic obsidione fuit.
Et uelut Amramides medijs seruatur in undis,
Et tua tuta mari Paule Phaselus erat:
Non secus eripitur medijs Ecclesia bellis,
Et secura maris nauigat inter aquas.
Vela feris pandit uentis, se fluctibus offert,
Sed nequeunt firmæ soluere membra ratis,
Prouidus Antenna residet moderator in alta,
Languida cum nautæ membra sopore iacent.
Si quid forte mali tacitus tentauerit hostis.
Prospicit, aut latitet si qua Charybdis aquis.
Non sua iucundo committit lumina somno.
Sed uigil in summa est nocte dieq; domo.
Fœlix ò nimium fœlix, nimiumq; beatus,
Custodem cuius nomine Christus, agit.

Huic

Huic, licet innumeras ponat turba impia technas,
Aut aliqua tacita parte nocere uelit,
Liber ab insidijs tamen est, seruator, & inter
Nauigeras placido lumine dormit aquas.
Siue laboriferos cœlo Titania currus
Efferat, ac roseo prouehat ore diem.
Prona uel Oceani nitidum caput abdat in undas,
Et secum noctis somnia nigra trahat.
Non tamen insidiæ, nec uis truculenta nocebit,
Qui possunt uera mente timere Deum.
Hunc igitur pura custodem mente uereri,
Illiusq; sequi cœlica iussa decet,
Et qua seruari ratione Ecclesia Christi
Possit, in hoc mundo res satis ipsa docet,
Sacra parent urbes castis delubra Camænis,
Sint pueros possint qui docuisse pij.
Quisque suos ducat Musarum ad flumina natos,
Quaq; potest doctas adiuuet arte scholas.
Quæ si deletæ fuerint, sine honore iacebit
Omne quod in mundo est, religionis opus.
Tunc pietas accepta Deo, cultusq; probatus,
Et quæ iustificat concidet alma fides.
Sacramentorum uerus mutabitur usus,
Et corrumpentur cœlica uerba Dei.
Tunc Anabaptistæ læti sua gaudia ducent,
Ut ponant animis retia tecta pijs.
Eijcient escis tectum fallacibus hamum,
Hæc uia uera canent, hincq; petenda salus.

O quoties, falsum, dicent, docuisse Lutherum,
(Cuius ut optamus, molliter ossa cubent.)
Culpabunt quoties facundi scripta Philippi,
(Viuere quem sanum tempus in omne, precor)
Stulta uelut uolucris, petit aucupis abdita cauti
Retia, nec quicquam credit adesse mali,
Herentem donec plumis apprehendat et alis,
Sollicito nec non carcere claudat auem.
Sic homines blandis capti sermonibus hostis,
Credunt, nec fidei damna futura uident,
Hostis ubi captos cernit, totosq; ligatos,
Protinus ingenti uoce triumphat, ouans.
Gaudet in inferno Stygius cum coniuge Pluto,
Ereptas animas hac ratione Deo.
O hominum captas cæca caligine mentes,
Quantum uestra nigra pectora noctis habent.
Qui non insidijs obsistere discitis istis,
Diuinamq; pio corde rogatis opem.
Credite sub blandis latitant Aconita loquelis,
Atq; sub Hybleo melle uenena iacent.
Ecce cucullati spreta sub imagine porci,
Insidias ponunt nunc tibi Christe suas.
Prodigiosa gerunt uelamina. monstra putares,
Qualia in antiqua gente fuisse, ferunt,
Arcadicis posses, natos iurare, Leænis,
Nutritos Lybicus atq; putare lupis.
Non Centaurorum species fuit ista ferorum,
Quosq; ferunt, centum sustinuisse, manus,
Turba

Turba quidem sancta est, nec religiosior ulla,
Proiecta in terram pectora & ora gerit.
Sæpe manu feriunt pectus, quotiesq; retractant
In triuijs uitæ facta priora, gemunt,
Sæpe sua in platea sustollunt uota, frequenter
Susspirant, oculos sydera ad altera leuant.
O pietatis amans turba, ò bene cognita cœlo,
Scilicet hanc natam dixeris esse, dijs.
Hæc quoties cernit uulgus mutabile monstra,
Cultus hic est ueræ religionis ait.
Hunc placuisse Deo, macies pallorq; probabunt,
Illa mihi posthac ingredienda uia est.
Hanc sequar, & sanctæ fiam quota portio turbae,
Huius ego consors religionis ero.
O homines quorum folijs leuiora caducis
Pectora, quos uero demouet aura Deo.
Credite sub dulci latitant fera Melle uenena,
Nec tranquilla suo gurgite lymphæ, caret,
Hæc uos illudit crudelis, imagine, Dæmon,
Offunditq; uasfer nubila multa pijs.
Effingit proprios fallaci pectore, cultus,
Quos, ait, ut ueros instituisse, Deum,
Utq; fides fiat, summis altaria templis
Construit, hæc statuis condecoratq; suis.
Hæc iubet impleri multis pro crimine donis,
(O nimium proprij prouida turba boni.)
Hæc ueneretur, ait, quisquis saluarier optat,
Ante horum facies uota precesq; ferant.

Cogit adorari defunctos tempore longo,
Sanctos, & fingit numina uana sibi.
Hic Anna statua est, illic est Barbara uirgo,
Nomine quæ uero Barbara dicta fuit.
Illic Christophori moles est picta Gigantis,
Nauigio præsens, improbe nauta tuis.
Quisq; suis duro confidit tempore diuis,
Auxilia in uero sint quasi nulla Deo.
Proh superi, quam tale diu mala turba loquetur?
Incidet in poenas improba quando suas?
Si cœli uobis concessa est ulla potestas,
Si regitis terræ climata lata Dij,
In iustam tandem precor exardescite poenam,
Qua poterit poena dignus hic esse furor?
Surge Deus, ramos tandem compesce Tyrannos.
Cyclopes, pereant, qua periere manu.
Sume manu, ueluti quondam, tua fulmina forti,
Atq; malus faciem decidat ante tuam.
Te serpens fortem stygius fateatur Athletam,
Et robur dextræ dicat inesse tue.
Nec sua saluifico rapiatur gloria Christo,
Quo solum salui iustificante, sumus.
Qui cruce sublatus pro toto, uictima, mundo,
Sanguinea reserat limina clausa poli.
Hoc solum Domino saluos nos credimus, iram
Morte sua solum, sustulit ille tuam.
Ille uetus mœsti crimen deleuit Adami,
Restituit stulta poma resceta manu.

Hoc

Hoc igitur Domino fulgentia limina cœli
Omniſus ætherei ſunt adaperſa pijs.
Ergo quid te falſa iuuant mendacia Papæ,
Qui ſtygium triplici gutture uirus alit,
Vertice fulgentem gemmis, auroq; Coronam,
Queq; nitent dextra laſſide ſceptra gerit.
Scilicet imperium ſupra geris ardua mundi
Climata, te cœlum Tartara et ima timent.
O ſœlix geſtas qui cœlica ad atria claues,
Et reſerare potes maxima regna poli.
Sed niſi decipiunt gelidæ me ſomnia noctis,
Non capient claues atria tanta tuas.
Limina iam dudum patuere Acherontis auari,
Quæ tibi cum ſocijs, ſunt reſerata, tuis.
Hac ſacer Antiftes Romanæ (ignofcite) ſedis
Ibit, et hanc ſcandet rafa caterua uiam.
Ignaro iactat ſua quæ mendacia uulgo,
Et cingit populum, fraude, doloq; rudem.
Promittit uitæ delentes crimina bullas,
Non his religio ſanctior eſſe poteſt.
Has ut poſſideat, dum quærit dedita uentri,
Turba per immenſum currit anhela fretum,
O hominum tenebras, o diri aſtutia Papæ,
Vis etiam magna eſt Romula bulla tibi.
Num taceam Miſſas? num Thura cremata per aras?
Verſibus Exequias præteriſſe decet?
En uelut, ex pigro ſurgentes mane, ſopore,
In ſacris tendunt brachia lata ſuis.

Iamq; preces fundant (si non sua scorta retractant,
Quamq; leuent docta pocula plena manu)
Hæc tamen ingentem delicti tollere molem,
Clamant, & cœli pandere claustra uia.
Lustralem spargunt uerbisq; precantibus undam,
Hancq; docet stygius corda lauare Draco.
Abluit hæc sordes, inquit, mala crimina tergit,
Pectora quo fiant candidiora niue.
Christe Deus pariter, pariter cum patre gubernans
Qui fueras cum non terra nec unda fuit.
Quam nos ficta diu ludent mendacia Papæ?
Quando horum tandem, dic age, finis erit?
Anne tuo perget libratam sanguine turbam
Postmodo figmentis ludere, Christe suis?
An tua doctiloquo rursus purgata Luthero,
Templa premet tenebris Papa Sathanq; nigris?
Surge pater, cape tela manu, cape fulminis arcum,
Illicet Ausonius sentiat illa Draco.
Sua Romana cadat, sua sancta cadatq; caterua,
Deijce signiferos maxime Christe suos.
Vos quoq; terrigenæ tenebras postponite uestras,
Rectaq; magnanimum uertite ad ora Deum.
Nil uos Thura iuuant, nil bulla nihilq; boatus.
Læditur hac falsa religione Deus.
Nil quoq; lustralis prodest conspersio lymphæ,
Nil iuuat altifono, Missa perosa Deo.
Nostra salus Mariæ est proles sanctissima, ab illa
Vita, salus, bonitas non aliunde uenit.

Spargit

Spargit et Hyssopo credentis pectora Christus,
Vulneribus sanat uulnera nostra suis.
Ille suas ulnas pandit, sua brachia tollit,
Nos uocat ad uitæ, gaudia multa suæ.
Quid cessatis? ait, propere huc mea turba uenite,
Pectora leticijs uestra leuabo nouis.
Quisquis erit tristi peccati mole grauatus,
Et quemcunq; fames anxietasq; premit,
Huc ueniet, gratis præsentia pharmaca morbus,
Accipiet, uitæ crimine liber erit.
Per me sanus erit per me sua corda quiescent,
Vera ego credenti petra salutis ero.
In me cuncta patrem quæ placant sacra uidebit
Munera, uos uera carpite tanta fide,
Carpite tanta fide, nec enim me uestra iuuabunt
Aut opera aut meritum, sed sacra sola fides.
Hæc est o Christi iactantes nomina regis,
Ad uitam uobis quæ gradienda uia est.
Linqute nunc igitur mendacis somnia Papæ,
Sit uobis uitæ regula certa Silbo.
Doctrinamq; huius puram sit cura tueri,
Ne cadat ad stygios comaculata lacus.
Sint uobis docti uera pietate ministri,
Pro uerbo capiant qui pia tela Dei.
Nec proprio ducti contemnant publica lucro,
Quod fieri nostro tempore sæpe solet.
Ergo ministerium quo sit sine labe Tonantis,
Pignora ad Aonias ducite uestra scholas.

Ardue

Ardua Pierij conscendant culmina montis,
 Arte decet teneros erudisse satos.
 Dulcia musarum capiunt ita dona sororum,
 Ac Heliconæo flumina grata lacu.
 Hic puer Aonidum saltus lususq; uidebit,
 Atq; poetarum carmina, plectra, Chelin.
 Grammaticæ primo est hic ediscenda labore,
 Munera Castalidum, qua sine, nulla feres.
 Hæc est quæ sacras te primum ducit ad undas,
 Auxiliatricem porrigit atq; manum.
 Sæpius imperiosa puer tibi uerba loquetur,
 Effundet rigidos sæpius ore sonos.
 Tu tamen obdura, uinces hæc cuncta ferendo,
 Differ, habent parua commoda magna moræ.
 Rectius utq; feras opus est mandata labore,
 Quo uendunt homini munera quæq; Dij.
 Δύσφορα πάντα νόμος uincit, tu sedulus insta,
 Pro sudore dabunt δῶρα ἑοῦτοιοι θεοί.
 Casia diua domos inter tenet ardua cæli,
 Culmina quæ uincunt, saxa Pelore tua.
 Et uia fulgentem gemmis quæ ducit ad aulam,
 Est mirum spinis, obsita tota nigris.
 Hic sentes, taxum, salicesq; uidebis aquosas,
 Hic tiliæ, corni iuniperusq; leuis.
 Hæc pedibus cum uicta uia est, en flumina restant,
 Quæ naues renuunt improbe nauta tuas.
 Non hæc remigio, sed nudo pectore uinces,
 Hic inter Boreæ tela natare iuuat.

O quoties

O quoties amissa semel te ad littora uentis
Defessum medio flumine uastus aget?
Quid? num de ueteri, puer ingeniose labore
Desistes? uentis ut superatus eas.
Ne cedas, nec uicta cadant tua membra labore,
Est uia, tu solum perfice coepta, breuis.
Tunc ubi uictor abis, spoliūq; ad littora portas,
Ecce Iouis Natæ regna domosq; subis.
Atq; tibi occurreret succincta ueste Minerva,
Et tua in amplexus pectora claudet, amans.
Huc age, nate ueni nobis dulcissime dicet,
Hæc domus, hæc rupes, hoc penetrale meum.
Turba nouenarum mecum hic sedet alma sororum,
Vatibus hic dicto carmina casta meis.
Hæc Phœbi domus est, ad cuius plectra choreas
Ducimus, & fontem hunc ungula fecit equi.
Illicet aduenient cantantes ordine Musæ,
Inq; tuas figent Basia casta genas.
Dulcia defesso portabunt pocula uini,
Apponent mensis, ambrosiamq; tuis.
Cætera quid referam? nil non optabile cernes,
A Erumne ueteris tunc meminisse iuuat.
Ergo puer pigro tua pectora tolle sopore,
Obscura tandem pectora nocte leua.
Arripe, quid cessas? studiorum nate labores,
Sudorem expectant præmia magna tuum.
Vos simul hortantur canos, mea carmina, patres,
Ut committatis pignora uestra scholis.

ille

ille Deo gratus, cultus, sic omnia uobis,
Cœpta operis uestri commodiora cadent.
Vos quibus imprimis sunt publica commoda, curæ,
Dirigite in uestras lumina uestra scholas.
Officij memores, musas releuate, iacentes,
Vos studijs sitis portus & aura pijs.
Nomina sic docti celebrabunt uestra poëtæ,
Vnde fluent uobis gloria, fama, decus,
Nam, si uestra, uiri, studiorum cura peribit,
Quæ rursus tenebræ, nox quoq; quanta, ruct?
Tollatur uestro, solum Dialectica ludo,
Et quæ cernetis damna futura sient.
Pro uero speciem sæpe apprendetis inanem,
Vos ludet nugis quisq; Sophista suis.
Ornatus ueniet preciosa ueste, Papista,
Garritu perdet nescia corda, suo.
Quæq; prius ueri, recte docuere, ministri,
Arguet ut Stygius dogmata false, draco.
In tantos igitur, quo spicula certa, furores
Mittatis, logicæ firma pharetra, iuuat.
Hanc igitur discat patriæ Studiosa iuuentus,
Defendat dextra uindice, ut omne, manu.
Sola sacri, reserat sedem Dialectica, fontis,
Hæc Aganippæas sola recludit, aquas,
Hæc aditum reliquas, certum tibi præbet ad artes,
Bibliæq; hac fiunt lucidiora magis.
Hæc Anabaptistæ nugas eludit, & omnes,
Quas parat insidias impia turba bonis.

Hanc

Hanc igitur prima discas ætate, iuuentus
Tela, Dei uerbum quæis tueare, cape.
Prætereo reliquas nostris, modo, uersibus artes,
Quæis uitam ornabit prima iuuenta, suam.
Quid motus dicam, quid celsi sydera cœli,
Et quibus incedant legibus astra, polo.
Omnia uera Dei nobis uestigia monstrant,
Deq; sua nec non agnitione, docent.
Cætera prona quidem spectant animalia, terram,
Ast homo sustollit solus ad astra, caput.
Solut homo cœli labentia sydera cernit,
Ordine quoq; suo lumine Phœbus eat.
Pallida quaq; regat Phœbe ratione caballos,
Cur, modo leta fiet, cur modo tristis eat.
Et cur incertis uoluatur cursibus annus,
Cur modo uer niteat, sit modo tristis hyems.
Anne tacere decet linguarum dona sacrarum,
Quæ uincunt multas totius orbis, opes.
Non hæc fortuna sparguntur munera casu,
Sed sunt solius munera certa Dei.
Munera, facta Dei, quibus inclita dicere fas est,
Clementemq; decet concelebrare patrem,
Hæc sunt terrigenum de sancto flamine in ora
Missa, satis tanquam uerba sacrata, docent.
Hoc est Ebrææ decus indelebile linguæ,
Vsus qua summus dicitur esse Deus.
Hac ueterem fertur Deus appellasse parentem,
Cum uerbo ex nihilo condidit omne suo.

Proditæ

Prodita & hac lex est, sublimi rupe Syonis,
Quæ nostræ uitæ regula certa foret.
Hac etiam nobis dulcis promissio facta est,
Olim uenturus quòd sit ab axe Silho,
Atria qui summi linquens fulgentia cœli,
Induit humanum corpus & ossa Deus.
Et cum cœlesti sublimis in arce sederet,
Descendens hominis putrida membra capit.
Nascitur ex Mariæ rex præclarissimus aluo,
Exq; Palestina uirgine prodit homo.
Adfixus tandem mananti sanguine ligno,
Pro nobis soluit debita lytra, patri.
Horribiles placat cœlestis pectoris iras,
Quas ullus nunquam sustinuisset homo.
Sic iter æterni fecit remeabile uitæ,
Æthereum nobis sic reserauit iter.
Arrige nunc igitur cum motu pectoris aures,
Linguarumq; auida munera carpe manu.
Bethlaq; quem genuit potes hinc cognoscere regē,
Regem quem dominum regia quæq; colit.
Quæ sua sit disces, linguis diuina uoluntas,
Nam declarat opus hac ratione suum.
Protulit in summa rorantis rupe Sionis.
Immotæ legis dogmata sancta suæ.
Sæpius estq; pio cum Mose locutus in alto,
Reddit & Amramides mutua uerba Deo.
Ebrais facta est suauis promissio uerbis,
Pectora quæ dulci mœsta salute leuat.

Virgineo

Virgineo ueniet diuinum semen ab aluo,
Tela quod infernae conteret atra Stygis,
Captiuos redimet, soluet quoq; compede uinctos,
Soluere quos poterat nullius ante manus.
Gaudebat stygius deceptos fraude Tyrannus
Terrigenos, nostra cladeq; laetus erat.
Atq; ita se laqueo ducturum nostra perenni
Callidus infernis colla putabat a quis.
Sed Deus ex alto, cernens mortalia, iusto
Lumine, turba inquit, haec redimenda mihi est,
Namq; ferae clades, miseris mortalibus instent,
Ni nostra ex illis, eripiantur ope.
Nil propria uirtute queunt, turba inscia ueri,
Proq; suis captat deteriora bonis,
Mittendus nostra est de sede salutifer orbi,
Ille homo si nescis, Christuss Iesus erat.
Hunc cognosce, salus datur hinc, habet ille Tyranni,
Quis frangas stygij spicula firma manus.
Ergo qua discas Christum ratione iuuentus,
Imbibe, precipuum hoc noueris esse decus.
Israëligenam studeas cognoscere linguam,
Qua sacra (nil dubites) Biblia scripta uides.
Quae si barbarico, uelut olim, mersa iacebunt
Pulvere, nox studijs quanta futura breui este
Omnia si ueteri caligine tecta legentur,
Quantus in his hominum mentibus error erit
In tenebris ueluti nauis si nocte uagetur,
Nescia mens linguae sic pia scripta leget.

C

Soepius

Sæpius Ausonias fraudes technasq; probabunt,
Hicq; Dei, dicent, cultus honorq; fuit.
Dogmata laudabunt plenis Monichalia buccis,
Exclament, ô quam sancta cuculla fuit,
Atq; fuit pietas rasorum uera Draconum,
Vndiq; quos uestis prodigiosa tegit.
Nostraq; lustralis purè tunc unda lauabat
Pectora, nec sordes, nec fuit ulla lues.
Crimina delebat sacræ recitatio Missæ,
Huius sancta pium bullaq; pignus erat.
Nunc boat in templis addicta caterua. Luthero,
Sola fides iustos, non opera ulla, facit.
Hinc mouet ingentes atrox Bellona tumultus,
Hinc error, lites, dissidiumq; uenit.
Contendunt inter reges se litibus omnes,
Quælibet obsceno sanguine fossa, fluit.
Alter, ait, sancti doctrinæ scripta Lutheri
Vera, sequens Papam falsa sed alter ait.
Hæc dubio uulgus mutabile spargit ab ore,
Nec quæ sint tuto castra sequenda uidet.
Ergo uiri dextra qui publica sceptrâ tenetis,
His damnis uestra subueniatis ope.
Ebræos uestram pubem deducite ad hortos,
Hospitia ingenuis & date tuta scholis,
Hic fido discet iuuenis monstrante magistro,
Quæ sint diuinis tradita uerba libris.
Quiq; Deo placeant cultus, quæ sacra requirat,
Quaq; uolet, semper, se pietate coli,

Et

Et miseras animas Romana palatia cernet,
Ad Phlegetontæas ducere semper aquas.
Propterea Papæ cultus ridebit inanes,
Illudet uentres, quæ docuere sui.
Sic quæ sit ueræ certissima meta salutis,
Ostendet plebi sedulitate rudi.
Sic uestri ciues, ac subdita turba, Senatus,
Sub summi uiuet, tuta fauore Dei.
Sic Euangelij purè uox grata sonabit,
Perpetuoq; manus uos teget umbra Dei.
Fœlices istis quæ fulgent dotibus urbes,
Maxima est quæ noscere cura Deum,
Præ reliquis fulget uere Respublica fœlix,
Quæ fouet ingenuas cum pietate scholas.
Quæq; leuat turpi fœdatis puluere linguas,
Quas modo contemni quolibet orbe eor.
Nullus ad Ebræas tendit properatq; puellas.
In quarum tamen est forma uenusta genis.
Tempora purpureis uiolis candentia cingunt,
Et ponunt domino leta trophæa suo.
Sæpe uocant tenero segnem tardamq; iuuentam
Ore, sed est surda quilibet aure puer.
Et potius nugas stultè comitatur aniles,
Nec patriæ tentat consuluisse suæ.
Hinc illæ tenebræ, nox hinc densissima surgit,
Barbaricoq; iacent Biblia tecta situ.
Quisq; suo studio præclara uolumina querit,
Et Postillarum pondere templa grauat.

Hæc tragica recitat clamorosus ut histrio uoce,
Et fontes tacito præterit ore sacros.
Concio diuinis non stat sua fixa prophetis,
Atq; latina loqui uix tria uerba potest.
O quam pastores aris cœlestibus apti,
Quam digni, ut faciant sacra probata Deo.
Quam meritò uobis commissa Ecclesia Christi est,
Pascatis uestro quam sine fine sono.
Ducatisq; gregem prati in loca pinguia Christi,
Ne morbo in sterili corripatur agro.
Aut ne forte lupo tenebrosis montibus errans,
Desertum rapido deuoret ore gregem.
Conspicio multis fieri regionibus illud,
Quæ tamen à Christi nomine nomen habent.
Pastores fateor magnis ceruicibus illæ
Iactant, delicijs hos aluisse uolunt.
Ante horum in uultus flectunt sua colla pedesq;
Ni fallor, cœli numen habere putant.
Dic age, num Christi sacro sermone cateruam
Pascunt? digna utrum nomina rebus habent?
Scilicet in plenis, pascunt sua uiscera, cellis,
Mente parum sana mænides inter eunt.
Et Paphios celebrant ignes, sua scorta sequuntur,
Nec pudet hæc propria sustinuisse domo.
Dum sua Christiade seruiret concio plebi,
Hæc Bacho cantat carmina turba suo.
Atq; litat Veneri, cæcæq; libidinis æstus
Implet, & in turpe est ingeniosa scelus.

O pietas

O pietas exosa Deo, cui digna rependet
 Munera, de cælo qui uidet omne, Deus.
 Ille est pastor amans ouium, custosq; fidelis,
 Qui ficta perdet relligione uiros.
 Nos potius sanctas meliori mente sequamur
 Linguas, sic uerum noscimus esse Deum,
 Sic fugimus uani mendacia turpia Papæ,
 Quæis torquet sacros turpis Echidna libros.
 Hebrææ satis est hæc commendatio linguæ,
 In qua paruus apex commoda magna notat.
 Hanc puer admonitis parens, carissime nostris,
 Arripias, patriæ sit tibi cura tuæ.
 O quoties sacros tradensq; legensq; prophetas,
 Verba Draconites protulit ista pius.
 Hæc maiestatis diuinæ est Theca loquela,
 Cum Græcis puer hanc imbibe, caste sonis.
 Prætereo reliquas nostro modo carmine linguas,
 Ne nostrum multo pondere crescat opus.
 Nam si persequerer Danaææ commoda linguæ,
 Deficerent Musis ora sonusq; meis.
 Deniq; si Latij sermonis commoda narrem,
 Est opus immenso nunc Helicone mihi.
 Omnia me melius, prudentia uestra, uidebit,
 Nec puero fas est edocuisse senem.
 Consulite ergo uiri rebus communibus oro,
 Castalijs sitis portus & aura scholis.
 Hic etenim uestri si cessent forte labores,
 In uetus (haud fallor) decidet omne Chaos.

Officij memores sedem reparate Camoenis,
Est uobis Musis, credite, digna domus,
Gymnasio credant patres sua pignora uestro,
Artibus ut crescant moribus inq; bonis.
Sic erit imprimis uobis Respublica foelix,
Doctiloqui, tanquam, scripta Platonis habent.
Vestraq; sic stabunt, tranquilla moenia pace,
Quae narrant Martis bella timere feri,
Indoleo quoties nostris haec fama Camoenis
Narratur, gemitus mente dolente traho.
Deuictas aliquis quoties mihi praedicat urbes,
Tristitia certe est patria, causa, meae.
Armorum quoties congressus praedicat alter,
O utinam sospes sit mea terra precor.
Nec ferat horrendi uesanas militis iras,
Qui uelut Arcadicus omnia uastat aper.
Saepe ego pro uobis superos in uota uocaui,
O digni multa laude Chelyq; uiri,
Vos etiam nostris precibus coniungite, uestras,
Clamantes summus respicietq; Deus.
Urbs quoq; funde preces, & laxos cōtrahe mores,
Sic poteris medio turbine pace frui.
Mitis adest dominus, facilis, praesensq; precanti,
Et medias nauem dirigit inter aquas.
Moenia nam bello cum iam deuicta uidentur,
Et submersa fero nauta ratisq; mari.
Ecce uenit dominus, quem pōtus & astra uerentur,
Diuina subito datq; leuamen ope.

ille

Ille maris placat fluctus, Borealia frangit
Spicula, littoribus restituitq; uiros,
Ille domat solum reges arma arma crepantes,
Cumq; uiro fortes fulmine sternit equos.
Et quos nulla prius poterat cohibere potestas,
Ille sua pectus sternit agitq; manu.
Quod satis etatis monstrant hæc tempora nostræ,
Antiquis hic est non opus historijs.
Non opus esse reor, quo longa exempla petamus,
Prælia sed satis hoc nuperiora docent.
In quibus est princeps prostratus nomine Magnus,
Imperio magnus, nomine magnus erat.
Ecce tamen Deus est hoc multo principe maior,
Quo cadit ad Stygij regna uolente, lacus.
Maximus ille quidem, neq; n. est hoc fortior heros,
Scrutatur solus corda renesq; Deus.
Hunc imploremus dominum, iuuat ille supremo
Tempore, clamantes non perijsse finit,
Ergo summi quatiat quanquam Bellona flagellum,
A domino tamen est certa petenda salus.
Marmarici quanquam meditentur dira Leones,
Pro nobis tamen est qui gerit arma Deus.
Multa Erimantheo fuerat uiolentia in apro,
Deuicti laudem sed Meleager habet.
Sic licet ille suas sustollat in æthera cristas,
Sæpe tamen fortem sentiet esse Deum.
Vos tandem memores diuini muneris este,
Et Musas uestra queso fouete manu.

Exilio tandem doctas reuocate Camœnas,
Artibus hospitij ferteq; tecta pij.
Pellite quos nunc scitis opes lacerare piorum,
Delitijs nec non consuluisse suis,
Quos doctos scitis, nec non pietatis amantes,
His semper sitis portus & aura uelim.
Hos licet ut Lasarū spernant domibusq; repellant,
Canonici pingues Cardaneæq; sues.
Cygnæo tamen est quorum depicta colore
Barba, patrocínio suscipite usq; pio.
His sitis murus, turris, fulcimen, eosq;
Sit pia iam doctos cura iuuare senes.
Astra etenim tempus, uenturum certa mimantur,
Et uenisse, bono dicere iure, potes.
Quo Deus hos uentres, ad inania tartara, mittet,
Plectendos stygio carnificiq; dabit.
Sed ne forte uiri, longo, uos carmine ledam,
His mecum precibus claudite scripta, precor.
Omnipotens & caste Deus, liberrime, uerax,
Quassatae quæso dirige nauis iter.
Hoc tibi dilectum mundo iam collige cœtum,
Qui celebret laudes tempus in omne tuas.
Quæso tuum semper tutum tuearis ouile,
Ad pacem regum pectora flecte Deus.
Atq; tui præsens alas extende fauoris,
Ut nostrum foelix aura secundet iter.

FINIS.

**HYMNVS GERMA-
nicus. Kompt her zu mir sprich Got-
tes Son etc. Versus ab Alber-
to Lenicæro Heruor-
diano.**

Vos mihi Christus ait soboles & imago parentis
Quos graue peccati pondus adeste premit.
Huc quem cura grauis uexat mœstiq; dolores,
Cum senibus iuuenis fœmina uirq; ueni.
Quas habeo capietis opes, uestriq; leuamen
Et Medicus præsens ipse doloris ero.
Suaue iugum nostrū, leuis est mea sarcina, quisquis
Hanc placida portat mente beatus erit.
Ipse ego suscepti ueniam pars magna laboris,
Nec sub mole mea destituentur ope.
Me duce quicquid erit graue uincet, uictor abibit.
Me monstrante Dei cœlica regna petet.
Quicquid in hoc docui, quicquid sum passus in orbe
Vos decet assidua sedulitate sequi.
Vestra igitur superis, sic dicta & facta placebunt,
Si uero fient illa timore Dei.
Ac ea cœlesti nunquam mercede carebunt,
Pro factis uenient præmia multa bonis,
Æthereas siquidem mundus desiderat arces,
Atq; uidere poli regna beata cupit.
Sed duram tolerare crucem, mœstosq; dolores
Sollicito nimium quilibet ore negat.

¶

Scd

Sed quemcunq; Dei iuuat oblectatio regni,
Mansueto discat pectore ferre crucem.
Quicquid enim lati complectitur orbita mundi,
Quicquid alit tellus, quicquid & æquor habet.
Quicquid ubiq; uiget, testis certissimus extat,
Nullum posse suam præterisse crucem.
Hanc igitur qui ferre negat, contraq; repugnat,
Hunc stygis infernæ pœna crueta manet.
En nunc fortis homo est, & primis integer annis,
Et graue formoso corpore robur habet.
Sed modo membra trahit turpi squalentia morbo,
Obscuræq; diem mortis adesse petit.
Nam ueluti percunt decorantes pascua flores,
Sic mundi in nihilum forma uenusta cadet.
Terrigenæ fugiunt uelut ignea fulmina mortem,
Terribiles uultus illius ante tremunt.
Extremumq; uident dum uitæ tempus adesse,
Pectoris incipiunt crimina nosse sui.
Atq; ita dum rebus fulsit fortuna secundis,
Aeternæ nunquam cura salutis erat.
Fulgida dumq; ferit mœsto pede limina Clotho,
Sanguinea uibrans telaq; certa manu.
Tunc tandem miseris soluunt ploratibus ora,
Præsentemq; uocant in sua uota Deum.
Gratia sed uereor quam neglexere uolentes,
Ne stygijs miseros diua relinquat aquis.
Non hic diuitibus locuples possessio rerum,
Nec prodest forti dextra animosa uiro.

At cunctis calcanda uia est tristissima lethi,
Linquendus certo tempore mundus erit.
Regna aliquis teneat lati licet omnia mundi,
Sub leges tamen hunc mors uocat atra suas.
Non doctos doctrina iuuat, non nomina laudis,
Non honor, aut alie quas habet orbis opes.
Omnia prætereunt, fœdus sunt omnia puluis,
Omnia prætereunt, omnia mortis erunt.
Ergo homo cœlestis dum fulget gratia regni,
Quere Deum, nulla est post mala fata salus.
Huc agite & chari uigiles attendite nati,
Æternus quorum spes erit una Deus.
Non uos ullius pudeat pigeatq; laboris,
Sit uerbum uobis anchora certa Dei,
Ille etenim requies, spes, consolatio, uita,
Lætitijs spargit pectora uestra suis.
Non uos uexet amor, seu cæca libido nocendi,
Et mala pro factis reddite nulla malis.
Quamuis multa mali dicant opprobria uobis,
Vestra tamen uerbum sit Cynosura Dei.
Qui super alta sedet iustus Deus arbiter orbis,
In poenas illos quas meruere trahet.
Perpetuo lætis si uos fortuna foueret
Rebus, si nunquam fors inimica foret.
Tarda statim superum uenient obliuia uobis,
Ardor & in uestro pectore nullus erit.
Aduersis igitur tentamur casibus omnes,
Postmodo ut æternis accipiamus opes.

Si

Si uos mœror habet, si uos fors aspera uexat,
Si grauis apparet crux toleranda nimis.
Sæpe animum subeat, quantis cruciatibus orcus
Flagret, quo præceps impia turba ruit.
Atq; ibi terribiles patitur sine fine dolores,
Quos poterit nullus diminuisse dies.
Sed iuga qui fertis patienter dulcia Christi,
Gaudia uos cœli non peritura manent.
Gaudia quæ nulli toto sunt cognita mundo,
Quantaq; quotq; sient nullius ora canent,
Hæc uobis lati gratis dabit arbiter orbis,
Hæc mansura pijs præmia semper erunt.
Nec dubitare decet, certa est promissio cœli,
Non poterit quenquam fallere dextra Dei.
Namq; Deus proprio uobis sub nomine iurans,
Immemor haud facti foederis esse potest.
Cuncta dabit propter dilectum munera natum.
Inter & angelicos uos uehet ille choros.

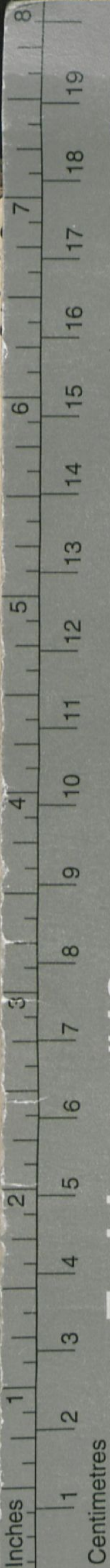
A M E N.

136770

X 1378946

VD 17

B.I.G.

Farbkarte #13

CARMEN
ELEGIACVM AD
PRVDENTISSIMVM
OMNIVMQVE VIRTVTVM LAV

de prestantem: Heruordianaē ciuitatis Senatum, de instauranda schola,

scriptum

ab

ALBERTO LENICAE
ro Heruordiano.

AD LECTOREM.

*Non rigida sed mente pia uerumq; probante,
Accipe primitias Lector amice meas.
Non opus, at potius nostra est spectanda uoluntas,
Qua cupimus studijs consuluisse sacris.*

VVITEBERGAE
excudebant Hæredes
Petri Seitzij.

1554.

